

Infrastrukturdepartementet

18 mars 2022

Gränshinderrådets remissvar på promemoria I2022/00657 Särskilda åtgärder vid allvarlig fara för den allmänna ordningen eller den inre säkerheten i landet till följd av Rysslands aggression mot Ukraina

Bakgrund

Gränshinderrådet är ett av de nordiska regeringarna tillsatt oberoende organ och har rollen att vara pådrivare gentemot de nationella politiska och administrativa systemen i syfte att skapa förutsättningar för en integrerad region där invånare enkelt kan arbeta, flytta, studera och starta företag över gränserna. Arbetet är avgörande för att de nordiska statministrarnas Vision 2030 – att Norden ska bli världens mest integrerade och hållbara region år 2030 – ska uppnås.

Gränshinderrådet är ett oberoende organ och detta yttrande representerar inte de nordiska regeringarnas åsikt.

Den 1 januari 2022 fick Gränshinderrådet ett förnyat och stärkt mandat som bland annat innebär att Gränshinderrådet ska på kort varsel samla information och uppmärksamma regeringarna på mobilitetsproblem som uppstår i kristider mellan de nordiska länderna och särskilt gränsregionerna samt föreslå lösningar och stå till föfogande med sin kunskap när så efterfrågas.

Effekter för enskilda

Gränshinderrådet instämmer inte med den bedömning av effekter som görs i avsnitt 8.8 *Effekter för enskilda*.

I avsnitt 8.8 Effekter för enskilda görs bedömningen att det är i huvudsak resenärer över gräns som kommer att påverkas av förslaget genom att restiderna och trängseln påverkas. Vi anser denna bedömning vara för snäv grundat på den utvärdering av effekterna av ID-kontroller från 2016¹ som Länsstyrelsen Skåne genomförde på uppdrag av Regeringskansliet (Ju2016/04463/PO).²

¹ <https://www.regeringen.se/contentassets/5c1d52ce7b7b426bbe3381e84364edf6/uppdrag-att-utvardera-effekterna-av-tillampningen-av-forordningen-om-vissa-identitetskontroller-vid-allvarlig-fara-for-den-allmanna-ordningen-eller-den-inre-sakerheten-i-landet.pdf>

² <https://www.regeringen.se/contentassets/5c1d52ce7b7b426bbe3381e84364edf6/uppdrag-att-utvardera-effekterna-av-tillampningen-av-forordningen-om-vissa-identitetskontroller-vid-allvarlig-fara-for-den-allmanna-ordningen-eller-den-inre-sakerheten-i-landet.pdf>

Öresundsregionen har ett stort behov av en välfungerande gemensam arbetsmarknad. Idag pendlar cirka 18 200 personer mellan Sverige och Danmark men potentialen är mycket större. På dansk sida finns ett skriande behov av arbetskraft inom bland annat service-, handels- och logistiksektorn samtidigt som Skåne har en hög arbetslöshet. Våra svenska och danska samarbetsministrar konstaterade under ett dansk-svenskt ministermöte att den gränsöverskridande arbetsmarknadens potential måste utnyttjas och det behövs en gemensam handlingsplan för att säkra koordinat- ion mellan länderna i kristider och för att säkra transittrafiken mellan länderna.³

I Länsstyrelsens utvärdering konstaterades att av de två möjliga pendlingsövergång- arna var det främst pendlingen med tågtrafiken mellan Danmark och Sverige som drabbades. Länsstyrelsen konstaterade att 322 000 respektive 193 000 färre danska jobb kunde nås med en pendlingstid på upp till en timme från Malmö C respektive Lund C.

Utvärderingen visade också på vikten av tillgängligheten till Köpenhamn och Köpen- hamns flygplats. Id- och gränskontrollerna skapade osäkerhet kring framtida etable- ringar, investeringar och rekryteringar. Satsningar som European Spallation Source (ESS) och MAX IV i Lund bygger till stor del på närheten till Kastrup och Köpenhamn samt tillgång till universitet och högskolor på båda sidorna av Öresund och i sam- man-hanget nämns också att det sedan Öresundsbron invigdes har etablerats fler än 50 huvudkontor/specialistkontor i Malmö med sammanlagt omkring 4000 anställda. Vidare konstaterade Länsstyrelsen Skåne att det från ett danskt perspektiv fanns en risk för att man inte kunde behålla svensk personal samt få problem med nyrekryte- ringar från Sverige.

Förslag

Gränshinderrådet har förståelse för att det krävs politisk handling för att hantera den humanitära kris med miljontals flyktingar på flykt som följt på Rysslands invasion av Ukraina men ber regeringen att överväga alternativa lösningar till en ID-kontroll. Gränshinderrådet föreslår att regeringen istället överväger hur de redan existerande och tillfälliga inre gränskontrollerna kan användas som ett verktyg för att upprätt- hålla lag och ordning och skydda den nationella säkerheten.

Gränshinderrådet uppmanar även att alla eventuella åtgärder sker med så liten på- verkan som möjligt för den gemensamma arbetsmarknaden i Öresundsregionen i linje med statsministrarnas vision om att göra Norden till världens mest integrerade region.

Till sist men inte minst, oavsett om ID-kontrollerna återinförs eller ej, uppmanar vi till dialog med gränsregionala aktörer, den danska regeringen, berörda danska och

³ <https://www.mynewsdesk.com/se/greatercopenhagen/pressreleases/svenska-och-danska-ministern-den-graensoeverskridande-arbetsmarknadens-potential-maasta-utnyttjas-3125472>

svenska myndigheter och transportföretagen för att tillsammans finna en smidigare lösning än den som fanns under åren 2015–2017.

Gränshinderrådet har även den 17 mars i ett brev till minister Thomas Eneroth och minister Morgan Johansson framfört dessa synpunkter.

I detta ärende har Vibeke Hammer Madsen, Gränshinderrådets ordförande 2022 beslutat.

Sandra Forsén, seniorrådgivare Nordiska ministerrådet har varit föredragande.

Med vänlig hälsning

Sandra Forsén

sanfor@norden.org